

Bölüm 24

JİNEKOLOJİK KANSERLER

Ebru GÖZÜYEŞİL¹

İÇİNDEKİLER

- ◆ Jinekolojik Kanseler
- ◆ Serviks Kanseri
- ◆ Endometriyum Kanseri
- ◆ Vulva Kanseri
- ◆ Vajen Kanseri
- ◆ Fallop Tüpü Kanseri

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Hedef 1	Jinekolojik kanserleri tanımlayabilme ve önemini fark edebilme
Hedef 2	Jinekolojik kanserlerin belirti ve bulgularını, tanı ve tedavilerini açıklayabilme
Hedef 3	Jinekolojik kanserlerin risk faktörlerini, önleme ve korunma yaklaşımlarını özetleyebilme
Hedef 4	Jinekolojik kanserlere özgü tarama programlarını karşılaştırabilme
Hedef 5	Jinekolojik kanserlere özgü hemşirelik bakımı ve izlemine birincil, ikincil ve üçüncül korunma yaklaşımları doğrultusunda tartışabilme

¹ Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, ebrugozuyesil@hotmail.com

5. Aşağıdakilerden hangisi vajen kanserinin erken tanısında kullanılan yöntemlerdendir?
- Konizasyon
 - HPV DNA testi
 - Kolposkopi ve biyopsi
 - Probe küretaj ve CA125 taraması
 - Transvajinal ultrason ve histerosalpingografi

Cevaplar:

1

2

3

4

5

B

A

D

C

C

KAYNAKLAR

- <https://www.cancer.org/content/dam/cancer-org/research/cancer-facts-and-statistics/global-cancer-facts-and-figures/global-cancer-facts-and-figures-4th-edition.pdf>, Erişim tarihi: 23.08.2021.
- <https://www.who.int/publications/i/item/who-report-on-cancer-setting-priorities-investing-wisely-and-providing-care-for-all>, Erişim tarihi: 23.08.2021
- https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanserdb/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2017.pdf, Erişim tarihi: 23.08.2021.
- https://www.who.int/cancer/country-profiles/TUR_2020.pdf, Erişim tarihi: 23.08.2021.
- <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/cancer>, Erişim tarihi: 24.08.2021.
- Noor R, Tay EH, Low J. Gynaecologic cancer: A handbook of students and practitioners. Pan Stanford Publishing, Taylor & Francis Group, 2014.
- <https://gco.iarc.fr/today/home>, Erişim tarihi: 28.08.2021
- Gözüyeşil E, Arıöz Düzgün A, Taş F. Bir aile sağlığı merkezine başvuran kadınların jinekolojik kanser farkındalıklarının değerlendirilmesi. TJFMPC. 2020;14 (2): 177-185.
- Ledford LRC, Lockwood S. Scope and epidemiology of gynecologic cancers: an overview. Seminars in Oncology Nursing. 2019; 35: 147-150.
- Hotun Şahin N, Demirgöz Bal M. Üreme organ tümörleri. In: Kızılkaya Beji N, ed. Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2015:143-159.
- Hotun Şahin N, Şahin D. Serviks kanseri. In: Can G. Ed. Onkoloji hemşireliği. 2. Baskı, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2020:953-964.
- Taşkın L. Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği. 13. Baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi, 2016.
- <https://www.uicc.org/news/globocan-2020-new-global-cancer-data>, Erişim tarihi: 04.09.2021
- <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/populations/792-turkey-fact-sheets.pdf>
- Aşçı Ö, Kocaöz S. Üreme organları tümörleri. In: Arslan Özkan H. Ed. Hemşirelik ve Ebelik için Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. 1. Baskı. Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2019:673-720.
- Memon A, Bannister P. Epidemiology of cervical cancer. In: Farghaly, SA, ed. Uterine cervical cancer clinical and therapeutic perspectives. Springer Nature Springer Nature Switzerland AG, 2019:1-15.
- Barış Güzel A, Mısırhoğlu S. Servikal neoplazi ve karsinomu. In: Demir C, Küçüköz Güleç Ü, eds. Obstetrik ve jinekoloji. 7.baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi. 2015:409-421.
- <https://www.cancer.org/cancer/cervical-cancer.html>, Erişim tarihi: 05.09.2021
- Şimşek D. Servikal kanser taraması ve anormal servikal sitoloji yönetimi. In: Dinçgez Çakmak, ed. Jinekolojide pratik bilgiler. Livre De Lyon, Lyon, 2020:11-22.

20. Bhatla N, Berek JS, Fredes MC et al. Revised FIGO staging for carcinoma of the cervix uteri. *Int J Gynecol Obstet.* 2019; 145: 129-135.
21. <https://hpytarama.saglik.gov.tr/duyurular/Sayfa/Hpv-TaramaTestiNasilYapilir>, Erişim tarihi: 04.09.2021
22. Fontham ETH, Wolf AMD, Church TR, et al. Cervical cancer screening for individuals at average risk: 2020 guideline update from the American Cancer Society. *CA Cancer J Clin.* 2020;70:321-46
23. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-taramalari>, Erişim tarihi: 05.09.2021
24. Özerdoğan N, Gürsoy E. Serviks Kanseri Korunma ve Hemşirelik. *Türkiye Klinikleri J Obstet Womens Health Dis Nurs-Special Topics.* 2017;3(1):40-49.
25. Selçuk İ, Üstün Engin Y. Gelecekte nonavalent (9-valent) HPV aşısının Türkiye için kullanılabilirliği. *Jinekoloji - Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi.* 2019; 16(1): 41-44.
26. Saslow D, Andrews KS, Manassaram-Baptiste D et al. Human papillomavirus vaccination 2020 guideline update: American Cancer Society guideline adaptation. *CA CANCER J CLIN.* 2020;70:274-280.
27. Şimşek D. Servikal intraepitelyal neoplazi tanı ve tedavisi. In: Dinçgeç Çakmak, ed. *Jinekolojide pratik bilgiler.* Livre De Lyon, Lyon, 2020:11-24.
28. Eroğlu K, Koç G. Jinekolojik kanser kontrolü ve hemşirelik. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2014; 77-90.
29. Karadaş N. Korpus uteri kanseri. In: Demir C, Küçüköz Güleç Ü, eds. *Obstetrik ve jinekoloji.* 7.baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi. 2015:427-434.
30. Aslan E. Endometriyum kanseri. In: Can G. Ed. *Onkoloji hemşireliği.* 2. Baskı, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2020:965-975.
31. Maenpaa J. Epidemiology, risk factors, and prevention for endometrial cancer. In: Mirza, MR, ed. *Management of endometrial cancer.* Springer Nature Switzerland AG, 2020:61-67.
32. Paterniti TA, Schrader EA, Deibert E, Wilkinson EA, Ahmad S. Changing trends in the epidemiology of endometrial cancer. In: Mehta S, Gupta B, eds. *Recent advances in endometrial cancer.* Springer Nature Singapore Pte Ltd, 2020: 3-18.
33. Amant F, Mirza MR, Koskas M, et al. Cancer of the corpus uteri. *Int J Gynecol Obstet* 2018;143 (2): 37-50.
34. Solmaz U, Ekin A, Mat E. Endometriyum kanserinde güncel yaklaşımlar. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi.* 2016;1: 7-16.
35. <https://www.cancer.org/cancer/endometrial-cancer.html>, Erişim tarihi: 05.09.2021
36. <http://trsgo.org/files/toplum-icin/rahim-ici-endometriyum-kanseri.pdf>, Erişim tarihi: 05.09.2021
37. Kızılkaya Beji N, Bilgiç D. Over kanseri. In: Can G. Ed. *Onkoloji hemşireliği.* 2. Baskı, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2020:975-1006.
38. Khatib G. Ovarian ve adneksiyal hastalıklar. In: Demir C, Küçüköz Güleç Ü, eds. *Obstetrik ve jinekoloji.* 7.baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi. 2015:435-446.
39. Momenimovahed Z, Tiznobaik Z, Taheri S, et al. Ovarian cancer in the world: epidemiology and risk factors. *International Journal of Women's Health.* 2019;11 287-299.
40. <https://www.cancer.org/cancer/ovarian-cancer.html>, Erişim tarihi: 05.09.2021
41. Sung H, Ferlay J, Siegel RL, et al. Global cancer statistics 2020: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. *CA CANCER J CLIN.* 2021;71:209-249.
42. Bilgetekin İ, Esin E, Buğdaycı Başal F, et al. Over kanseri prognozunda değişiklikler, on yıllık tek merkez deneyimi. *Acta Oncol. Tur.* 2020; 53(2): 267-273.
43. Nomura H, Iwasa N, Yoshihama T, Nanki Y, Aoki D. Epidemiology and etiology of ovarian cancer. In: Katabuchi H, ed. *Frontiers in ovarian cancer science.* Springer Nature Singapore Pte Ltd, 2017: 1-13.
44. https://www.sgo.org/wp-content/uploads/2012/09/FIGO-Ovarian-Cancer-Staging_1.10.14.pdf, Erişim tarihi: 05.09.2021.
45. Javadi S, Ganeshan DM, Qayyum A, et al. Ovarian cancer, the revised FIGO staging system, and the role of imaging. *AJR.* 2016; 206:1351-1360.
46. <https://cancer.ca/en/treatments/tests-and-procedures/cancer-antigen-125-ca-125>, Erişim tarihi: 07.09.2021
47. Kurtoğlu Özdeş E, Çelik H, Kökçü A. Over kanserinde cerrahi tedavi. *Türkiye Klinikleri J Med Oncol-Special Topics.* 2016;9(1):9-14.
48. Orr B, Edwards RP. Diagnosis and treatment of ovarian cancer. *Hematol Oncol Clin N Am.* 2018; 32: 943-964
49. <https://www.uptodate.com/contents/vulvar-cancer-epidemiology-diagnosis-histopathology-and-treatment>, Erişim tarihi: 09.09.2021
50. Merlo S. Modern treatment of vulvar cancer. *Radiol Oncol* 2020; 54(4): 371-376.
51. Weinberg D, Gomez-Martinez RA. Vulvar cancer. *Obstet Gynecol Clin N Am.* 2019;46: 125-135.
52. <https://www.cancer.org/cancer/vulvar-cancer.html>, Erişim tarihi: 09.09.2021
53. Avcıbay Vurğç B, Gökyıldız Sürücü Ş. Vulva kanseri. In: Can G. Ed. *Onkoloji hemşireliği.* 2. Baskı, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2020:927-940.
54. Toğrul C, Tahaoğlu AE, Güngör T. Vulvar ve vajinal hastalıklar ve neoplaziler. In: Demir C, Küçüköz Güleç Ü, eds. *Obstetrik ve jinekoloji.* 7.baskı. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi. 2015:399-408.
55. Bornstein J, Bogliatto F, Haefner HK, et al. The 2015 International Society for the Study of Vulvovaginal Disease (ISSVD) terminology of vulvar squamous intraepithelial lesions. *J Lower Gen Tract Dis.* 2016;20: 11-14.
56. Ergüney S. (2012). *AJCC kanser evreleme atlası.* İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. 3-7
57. Keskin HG, Tahta T. Vulva kanseri ve vulvektomi sonrası hemşirelik yaklaşımları. Adnan Menderes Üni-

- versitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2021; 5(1): 115- 121.
58. <https://www.jinekoloji.net/kendi-kendine-vulva-mu-ayenesi>, Erişim tarihi: 10.09.2021
59. <https://vulvalpainsociety.org/about-vulval-pain/vulval-self-examination/>, Erişim tarihi: 10.09.2021
60. <http://trsgo.org/files/yonetim-kilavuzlari/Vulva-Kanseri.pdf> , Erişim tarihi: 10.09.2021
61. Adams TS, Cuello MA. Cancer of the vagina. *Int J Gynecol Obstet.* 2018; 143 (2): 14-21.
62. Yang J, Delara R, Magrina J, et al. Management and outcomes of primary vaginal cancer. *Gynecologic Oncology.* 2020;159: 456-463.
63. <https://www.cancer.org/cancer/vaginal-cancer.html>, Erişim tarihi: 12.09.2021
64. https://www.uptodate.com/contents/vaginalcancer?search=vaginal%20cancer&source=search_result&selectedTitle=1~150&usage_type=default&display_rank, Erişim tarihi: 08.09.2021
65. Avcıbay Vurgeç B, Gökyıldız Sürücü Ş. Vajina kanserleri. In: Can G. Ed. *Onkoloji hemşireliği.* 2. Baskı, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2020:941-952.
66. <https://www.cancer.net/cancer-types/vaginal-cancer/diagnosis>, Erişim tarihi: 13.09.2021
67. <https://www.ucsfhealth.org/conditions/fallopian-tube-cancer>, Erişim tarihi: 13.09.2021
68. <https://www.cancer.net/cancer-types/ovarian-fallopian-tube-and-peritoneal-cancer/symptoms-and-signs>, Erişim tarihi: 13.09.2021.